

संस्कृत क्र. १०८

रत्नो न

गोविंद दामोदर साधवेति

५९८/स्त. ५०

(1)

श्रीगणेशायनमः॥ आनंदकंदम्रतोत्तमचवतब्रह्मवेदसनात्तनं
प्राकल्लमुनिजनचरनवंदित॥ श्रीगुरुचरनप्रनामिहं॥ १॥ आ
कासजोतिप्रकासपूरणत्रिवेणीतीर्थसंगमं॥ निरातनवअस
कोटियगं॥ श्रीगुरुचरनप्रनामिहं॥ २॥ धर्मधीरगंभीरधीरज
ज्ञानगर्भसंपूर्णं वात्तलीलामदनमोहन॥ श्रीगुरुचरनप्रनामिहं॥ ३॥
ब्रह्मअमृतनयनपूरनमोहंतीलकविराजीतं॥ अघनकुंडत्तअजा
मस्तक॥ श्रीगुरुचरनप्रनामिहं॥ ४॥ मेरुदंडसुचेत्तकाया १

(1A)

पवधुसमूहः प्रतिक्षणं पञ्जरशारिकाणां ॥ सवलद्विरंवाचयितुं प्रवृत्तौ ॥ गोविंद०
॥ ६ ॥ यथैकिकाभोजमलंकुमारं प्रस्थापयंत्योखिलगोपकन्या ॥ जुगोपबंधं सुर
तालबंधं ॥ गोविंद० ॥ ७ ॥ रामानुजं विक्षणकेलिलोलं गोपीगृहीत्वानवनीतगो
से ॥ आवालकं वल्लकमानुहाव ॥ गोविंद० ॥ ८ ॥ विचित्रवस्त्राभरणाभिरामावि
धाय वक्रांबुजराजहंसः ॥ सदा मदीयेरसनाग्रं गोविंद० ॥ ९ ॥ श्रंकाधिरुहं
शिशुगोपगूढं सनंदयंतं कमलैककांतं ॥ संवोधयामास मुदा प्रमोदा ॥ गोविंद०
॥ १० ॥ क्रीडंसमंतर्बजमात्मजं स्वसमं वयस्यैः पशुपालवाले ॥ प्रेम्ना यशोदापजु

(2)

२

हाव क्लृप्तं ॥ गोविंदं ॥ ११ ॥ यशोदया गाढ मूलुखलेन गो कंठपाशेन निबद्धमाना
रुरोद भंडं नवनीतवोशे ॥ गोविंदं ॥ १२ ॥ भिजां गणैकं कणकेलिलालं गोपी ग
हीत्वानवनीतगोलं ॥ समर्पयत्पाणिनलेन भंडं ॥ गोविंदं ॥ १३ ॥ गृहे गृहे गोपव
धूकंदवाः ॥ सर्वैर्मिलित्वा समवाययेज ॥ युष्मन्निनामानियठं त्रिनित्यं ॥ गो
विंदं ॥ १४ ॥ मेदारमुलिवदानाभिरानं विंवाधरापरितवेणुनादं ॥ गोगोपी
गोपीतनुमध्य संस्थं ॥ गोविंदं ॥ १५ ॥ उत्थाय गोप्यो यररात्रिभागे स्मृत्या यशोदा
सुतबालकेलि ॥ गायंति काले दधि मंथयंत्यो ॥ गोविंदं ॥ १६ ॥ तन्मयोऽयं दत्तो नवनी

३

(2A)

तपिंडो गृहे यशोदा विचिकित्सयेति उवाच सत्यं वदहे मुरारे ॥ गोविंद० ॥ १७ ॥
अभ्यस्य गृहे युवति प्रवृद्धा प्रेमप्रवाहोदधिनिर्ममं च ॥ उद्गायती गोपसती स
मस्ता ॥ गोविंद० ॥ १८ ॥ कश्चिप्रभाते दधिपूर्णपात्रे निषिच्य मंथं युवती मुकुंदं ॥ आ
लोक्य गानं विविधं करोति गोविंद० ॥ १९ ॥ कीदापरं भोजनमजनार्थं हतैषिणी
सोतनुजं यशोदा ॥ अजो हवीत्येवमपि सुताही ॥ गोविंद० ॥ २० ॥ सुखाशयानि नि
लये च विस्मोर्देवर्षी माद्यं मुनयः प्रपन्नाः ॥ तेनाच्युतं तन्मया ता व्रजंति ॥ गोविंद०
॥ २१ ॥ विहाय निद्रामरणोदये च विहाय कल्याणि च विप्रमुख्यः ॥ वेदावशाने

(3)

३

प्रपठंति नित्यं ॥ गोविंद० ॥ २२ ॥ वृंदावने गोप गणः स गोपीविलोका गोविंदवियोग
स्विन्नाशार्थं प्रफुल्लोत्पललोचनाभं ॥ गोविंद० ॥ २३ ॥ प्रभातसंचारगतानुगाव
स्तद्वत्तार्थं तनयं यशोदा ॥ प्रबोधयत्यागितलेन मंदं ॥ गोविंद० ॥ २४ ॥ प्रवालशो
भाईवदीर्घकेशावाताम्बुपूर्णसमस्तदेहाः ॥ मूलेनरुणमुनयः पठति गोविं
द० ॥ २५ ॥ एवं युवानाविरहानुगमसद्वत्तस्थः कस्मविशक्तमानसाः विसृज्य
लज्जारुरुदुःस्मसस्वरं ॥ गोविंद० ॥ २६ ॥ गोपीकदाचिन्मणिपंजरस्थं मुकुंदं वचो
वाचयितुं प्रवृत्तं कंदर्पतातेति यदा करोति ॥ गोविंद० ॥ २७ ॥ गोवत्सवालैः शिशु

३

(3A)

काकपंक्षवध्रंतमंबोजदलायताक्षं॥ उवाचमोहाच्चिवुकंगृहीत्वा॥ गोविंद०॥ २६॥
प्रभातकालेवरवल्लवोद्यागोरक्षगार्थधृतवेव्रदंडा॥ आकारयामासुरनंतमाद्य
॥ गोविंद०॥ २७॥ जलाशयेकालिमर्दनाययदाकदेवादयतन्मुरारे॥ गोपांगनाश्रु
सुरसगोपी॥ गोविंद०॥ ३०॥ सरोवरेकालिमनागवध्वंसिश्रुंयशोदातनयंतिस
मकोशुर्नुत्तंसपथिगोपवाला॥ गोविंद०॥ ३१॥ अक्रूरमासाद्ययदामुकुंदंआयोस
मर्थमथुरांप्रविष्टा॥ तदासंपौरैर्जयतात्यभाषि॥ गोविंद०॥ ३२॥ कंसस्यदूतेनयदे
वनीतेरंदावनांतेवसुदेवसूनोरुरोगोपीभवनस्यमध्ये॥ गोविंद०॥ ३३॥ अक्रू

(4)

६

रयुक्तं यदुवंशनाथं संगच्छमानं मथुरां निरीक्ष्य ॥ उचुर्विशोधात्किल गोपवाला ॥ गो
विंदं ॥ ३६ ॥ चक्रंदगोपिनस्त्रिनी वनान्ते ॥ तस्मान्महीना कुसुमेशयाना प्रफुल्लनी
लोत्पललोचनाभ्यां ॥ गोविंदं ॥ ३७ ॥ मातापितृभ्यां परिवर्जमाना गुह्यं प्रविष्टा विल
लाय गोपी ॥ आगत्य माया लयविधनाथो गोविंदं ॥ ३८ ॥ वंदा वनस्थं हरिमाश्रु
बुद्धा गोपीगता कापी वनं निशाया ॥ तत्रापि दृष्ट्वा गतिभया दशदी ॥ गोविंदं ॥ ३९ ॥
सुखाशयाना निलयेति जेपि नामानि विस्मोः प्रवदंति मत्स्यैः ॥ ते निश्चिता तन्मयतां
व्रजंति ॥ गोविंदं ॥ ४० ॥ सानीरजादी मवलोक्य राधां कुरोद गोविंदं विद्यागति ६

(५५)

चो॥ सखि प्रफुल्लोत्पललोचनाभ्यां॥ गोविंद०॥ ३७॥ जिह्वेरसजे मधुरप्रियात्वं
ससंहितं त्वां परमं वदामि॥ आश्रये मया मधुराक्षराणि॥ गोविंद०॥ ३८॥ आश्रयं वि
कं व्याधिहरं जनानां विकिसर्वं वेदविदो वदन्ति॥ संसारतापत्रयनासवीज गोविं
द०॥ ३९॥ ताता जयारक्षति रामं चंद्रसलक्ष्मणैराण्यगते ससीते॥ चक्रंदरामस्य
निजा जनित्री गोविंद०॥ ४०॥ एकाकिनी दंडककाननां तत्समीपमाना दशकं
दरेण॥ सीता तदा चंद्रदहनमनाया॥ गोविंद०॥ ४१॥ रामारि युक्ता जन्मकाला ज्ञासा
विचिंतयंति हृदि रामरूपं रुशयसीतारघुनाथपाहि॥ गोविंद०॥ ४२॥ प्रसीद विलो

(5)

प

रघुवंशनाथसुरासुराणां सुखदुःखहेतोः ॥ रुरोदसातानुसमुद्रमध्ये ॥ गोविंद०
॥ ६५ ॥ अंतर्जले ग्राह गृहीत पादो विरहविलिप्त न समस्तबंधुः ॥ तदा गजेन्द्रो नित
रांजगाद ॥ गोविंद० ॥ ६६ ॥ हंसः ध्वजशंखयुतो ददर्श पुष्पंकटाहेषतपंतमेनं
॥ पुष्पाभिनामानिहरेर्जयंतं ॥ गोविंद० ॥ ६७ ॥ दुर्वासवाक्यं परिगृह्य क्लृप्तं सा
चकृता काननवासिनीशः ॥ अतः प्रविष्टा मनसा जुहाव ॥ गोविंद० ॥ ६८ ॥ ध्ये
यं सदा योगिभिरप्रमियं चिंताहरं चिंतयिष्यात् ॥ कस्तुरीका कल्पितनीलव
र्णं ॥ गोविंद० ॥ ६९ ॥ संसारकूपे पतितोऽप्यगाधे मोहांधपूणी विषयाभितप्ते ॥ करा

ध

(5A)

वलं वं मम देहे विस्मो ॥ गोविंद ० ॥ ५० ॥ त्वामेव याचे मम देहि जिह्ने समा गते दंड
धरे कृतं ते ॥ वक्तव्यमेवं मधुरं च भक्ता ॥ गोविंद ० ॥ ५१ ॥ भज स्वमंत्रं भवबंधमु
क्तौ जिह्ने रसज्ञे सुलभं मनोज्ञं देयाय नार्थं मुनिभिः प्रजप्यं ॥ गोविंद ० ॥ ५२ ॥ जिह्ने
सदेवं भज सुंदराणि नामानि क्लृप्तस्य मनोहराणि ॥ लक्ष्मीनिवासं मधुसूदन
स्य ॥ गोविंद ० ॥ ५३ ॥ गोविंद गोविंद हर सुहरे गोविंद गोविंद मुकुंद क्लृप्त ॥ गोविं
द गोविंद रथांगपाणे ॥ गोविंद ० ॥ ५४ ॥ त्वामेव याचे मम देहि जिह्ने प्राप्य दामं
यमदंडकाले ॥ वक्तव्यमेवं मधुरं च भक्ता ॥ गोविंद ० ॥ ५५ ॥ सुखावसाने इदमेव सा

(४)

६

रंदुःखावशानेऽदमेवगेथं देहावसानेऽदमेवजाणं॥ गोविंददामोदरमाधवे
ति॥५६॥ इति श्रीविष्णुमंगलकृतगोविंददामोदरमाधवेति॥ संपूर्णा आराधाकांत
देवो जयेति॥ ० ॥ रामरामकृष्णकृष्णरामरामकृष्णकृष्णरामरामरामरामराम॥

५७

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com